

Hälso- och sjukvårdsnämnden
2021-06-09

Aktuellt inom Nationell kunskapsstyrning Hälso- och sjukvård

Frida Andersson, Samordnare kunskapsstyrning Hälso- och sjukvård, Region Gävleborg

Samverkan för en mer kunskapsbaserad, jämlik och resurseffektiv vård

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård**

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Om kunskapsstyrning

- Att utveckla, sprida och använda bästa kunskap
- Detta ingår:
 - kunskapsstöd
 - stöd till uppföljning och analys
 - stöd till verksamhetsutveckling
 - stöd till ledarskapet
- Bidrar till att utveckla ett lärande system

Källa: Kunskapsbaserad och jämlik vård – Förutsättningar för en lärande hälso- och sjukvård (Sofia Wallström, 2017)

Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Målbild – kunskapsstyrning i praktiken

- Vi **använder** den bästa tillgängliga **kunskap** som finns i varje möte
- Mötet **följs upp och analyseras** både på individnivå och på gruppnivå
- **Ny kunskap** kan snabbt omsättas, och ny kunskap genereras och systematiseras
- Identifiera och prioritera **förbättringsområden** tillsammans med patienten är en del av vardagen
- Det är **enkelt** att jobba kunskapsbaserat

Patienten som medskapare.

Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Regionernas beslut i korthet

Beslut att:

- Arbeta utifrån den gemensamma visionen
- Samarbeta inom den gemensamma strukturen för kunskapsstyrning
- Anpassa sin regionala och lokala kunskapsorganisation till den nationella programområdes- och samverkansstrukturen
- Långsiktigt säkra en regional och lokal kunskapsorganisation
- Avsätta resurser regionalt
 - värdskap för programområden, ordförandeskap, processledare
 - experter i nationella programområden (NPO), nationella arbetsgrupper (NAG) och nationella samverkansgrupper (NSG)

Hälso- och sjukvårdsnämnd

Mötesdatum
2017-10-18

§173

Rekommendation till landsting och regioner om deltagande i och stöd för en sammanhållen struktur för kunskapsstyrning (HSN 2016/208)

Beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar:

1. SKL:s förslag till sammanhållen struktur för kunskapsstyrning godkänns
2. Uppdras till hälso- och sjukvårdsdirektören att anpassa den lokala kunskapsstyrningsorganisationen till den nationella och sjukvårdsregionala programområdes- och samverkansstrukturen

Sammanhållet system för kunskapsstyrning – ett lärande system

Sjukvårdsregionalt värdskap för nationella programområden

NATIONELLA PROGRAMOMRÅDEN

▶ Akut vård	▶ Levnadsvanor	▶ Rehabilitering, habilitering och försäkringsmedicin
▶ Barn och ungdomars hälsa	▶ Lung- och allergisjukdomar	▶ Reumatiska sjukdomar
▶ Cancersjukdomar (utgörs av RCC i samverkan)
Vilande värdskap Norra	▶ Nervsystemets sjukdomar	▶ Rörelseorganens sjukdomar
▶ Endokrina sjukdomar	▶ Njur- och urinvägssjukdomar	▶ Sällsynta sjukdomar
▶ Hjärt- och kärlsjukdomar	▶ Mag- och tarmsjukdomar	▶ Tandvård
▶ Hud- och könssjukdomar	▶ Medicinsk diagnostik	▶ Äldres hälsa
▶ Infektionssjukdomar	▶ Perioperativ vård, intensivvård och transplantation	▶ Ögonsjukdomar
▶ Kvinnosjukdomar och förlossning	▶ Psykisk hälsa	▶ Öron-, näsa- och halssjukdomar
▶ Kirurgi och plastikkirurgi		▶ Nationella primärvårdsrådet

Regionala värdskap

- ▶ Norra ▶ Stockholm-Gotland ▶ Sydöstra ▶ Södra ▶ Mellansverige ▶ Västra ▶ SKR/Vilande värdskap

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälsa- och sjukvård**

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Nationella programområden (NPO) – uppdrag

- Hur ser det ut idag? Behovs- och gapanalys
Åtgärder/förslag/prioritera
 - Utser nationella arbetsgrupper (NAG)
 - Omvärldsbevakning
 - Kunskapsstöd för jämlik hälsa och vård-
behandlingsrekommendationer –
standardiserade vårdförlopp
 - Kvalitetsregister
 - Ordnat införande/ordnad utfasning
 - Nivåstrukturering
 - Bidra i arbete med ev. statliga satsningar
 - Samverka med myndigheter inom aktuellt område
 - Annat, till exempel e-hälsa, kompetensutveckling
- En grupp per programområde med representation från samtliga sjukvårdsregioner (dvs. 6 ledamöter)
 - 6 stycken NPO har även ordinarie ledamöter från kommuner
 - Sjukvårdsregionalt värdskap för NPO
 - Stödresurser: processledare från värdsjukvårdsregion, metodstöd, statistik- och analysstöd, annat

Sammansättning NPO och nationella arbetsgrupper (NAG)

Sammansättning NPO

6 regionala ledamöter och en processledare, i 6 NPO finns även ledamöter från kommuner

Representanter från respektive sjukvårdsregion

Bred professionell kompetens inom fältet och med ett regionalt mandat

Sammansättning NAG

- Experter (primär- och specialistvård)
- Kvalitetsregister
- Patientföreträdare
- Vårdprogram
- Där relevant: kommunrepresentant
- Arbetet stöds av processledaren för NPO samt stödfunktion vid SKR
- Representation från samtliga regioner
- Jämn könsfördelning ska eftersträvas
- Multiprofessionell sammansättning samt representativitet från primärvård och sjukhus

Nationella samverkansgrupper (NSG)

- Metoder för kunskapsstöd
- Nationella kvalitetsregister
- Uppföljning och analys
- Läkemedel/medicinteknik
- Forskning/Life Science
- Patientsäkerhet
- Strukturerad vårdinformation
- Stöd för utveckling
- Vid behov kan ytterligare samverkansgrupper inrättas, till exempel för tillfälliga satsningar

Uppdrag varierar beroende på område

- Till exempel förvaltning/utveckling
 - Behovsanalys
 - Utser expert-, projekt-, referensgrupper
 - Omvärldsbevakning
 - Annat
-
- Sjukvårdsregionala representanter
 - Stöd från nationell stödfunktion vid SKR

Styrgrupp och beredningsgrupp

Styrgrupp

- Verka för att kunskapsstyrningen blir ett stöd för huvudmännen och professionen
- Vara ett stöd och en arena för dialog mellan huvudmännen och staten i kunskapsstyrningsfrågor på tjänstemannanivå
- Godkänna verksamhetsplaner, fördela gemensamma medel, viss prioritering
- Ordförande Mats Bojestig, Hälso- och sjukvårdsdirektör Region Jönköpings län

[Styrgrupp på webben](#)

Beredningsgrupp

- Tillsätts av styrgruppen
- Bereder underlag från NPO och NSG
- Beredningen sker i samspel med den nationella stödfunktionen
- Bidrar till att säkra och stödja samordning mellan NPO och NSG
- Ordförande Marie Lawrence, nationell stödfunktion vid SKR

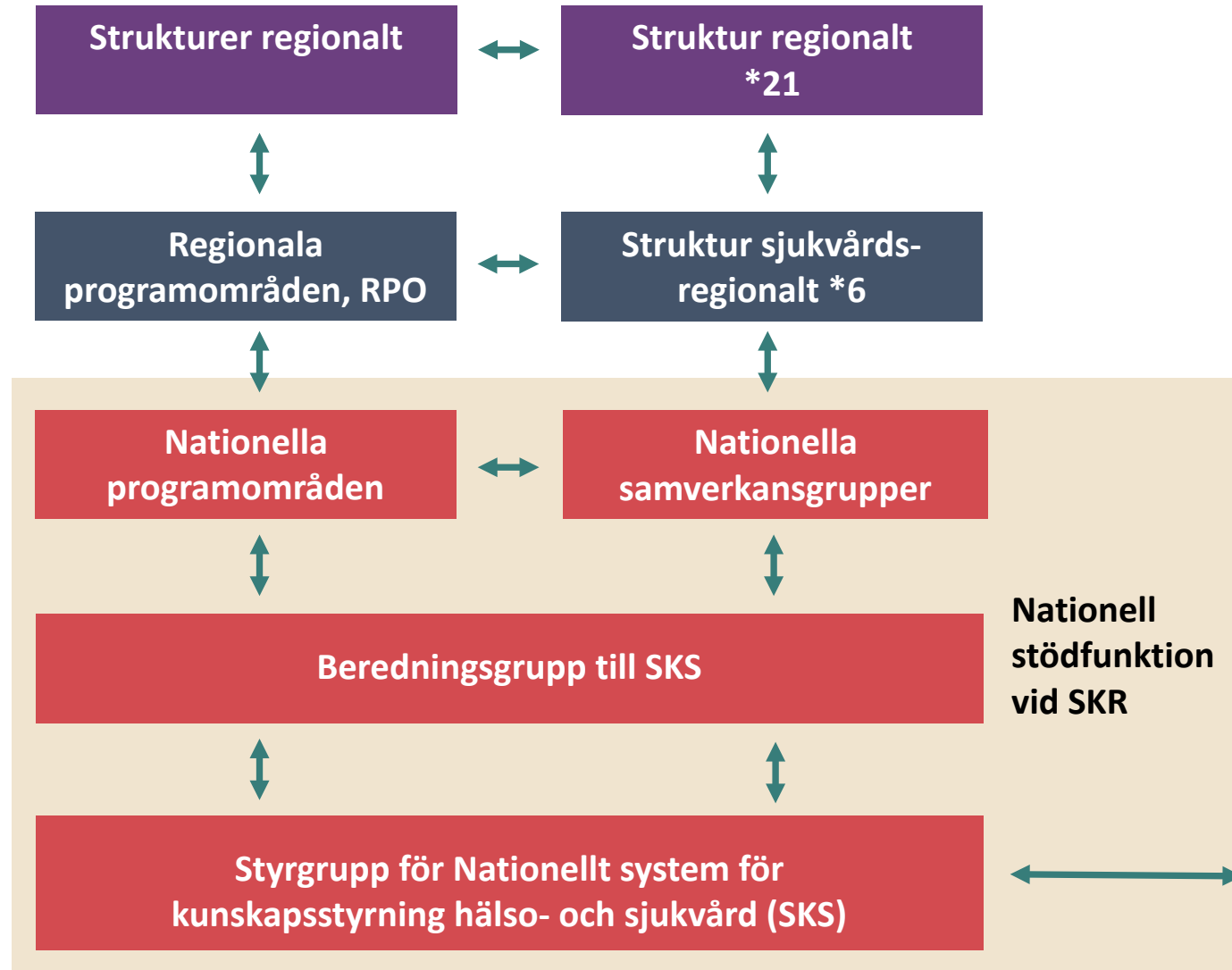
[Beredningsgrupp på webben](#)

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård**

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Organisation system för kunskapsstyrning

Politisk styrning på alla nivåer

Samverkan med:

- patient/anhörigföreningar
- professionsföreningar
- kommuner
- akademi
- näringsliv med flera

Partnerskap
myndigheter

Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Kunskapsstöd

Förväntad volymökning i antalet kunskapsstöd.

(I verksamhetsplan 2020 arbetade ca 60 NAG med någon form av kunskapsstöd)

Fasta remissperioder har införts

Följande remissdatum gäller för vårdprogram, vårdförlopp och riktlinjer:

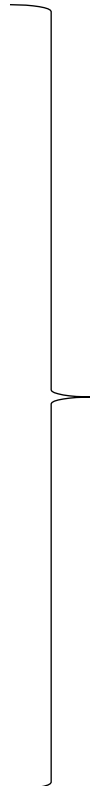
- 15 februari
- 15 april
- 15 september
- 15 november

Här publiceras remisserna:

<https://kunskapsstyrningvard.se/kunskapsstod/remisservardforloppvardprogramochriktlinjer.1338.html>

Olika typer av Nationella kunskapsstöd

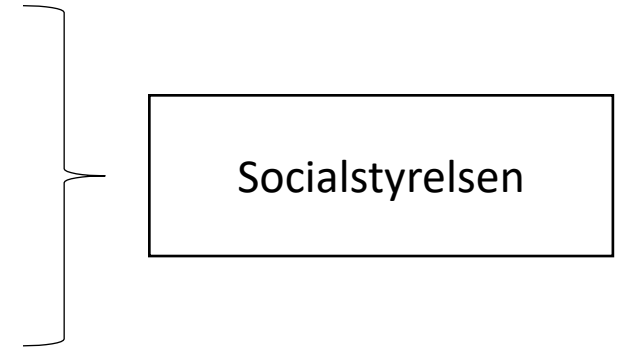
- Nationella vårdprogram
- Vårdriktlinje (riktlinje för hälso- och sjukvård)
- Standardiserade vårdförlopp i cancervården
- Personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp
- Vägledning inom cancerområdet
- Nationellt kliniskt kunskapsstöd i primärvården
- Vård och insatsprogram för psykisk ohälsa

Tas fram inom
kunskapsstyrningssystemet
(inkl RCC).

Forts. olika typer av Nationella kunskapsstöd

- Nationella riktlinjer
- Kunskapsstöd med nationella rekommendationer
- Försäkringsmedicinskt beslutsstöd

Nationellt kliniskt kunskapsstöd, NKK

Nationellt kliniskt kunskapsstöd

Nationellt kliniskt kunskapsstöd är regionernas gemensamma rekommendationer för utredning, behandling och uppföljning.

I Gävleborg görs lokala tillägg i primärvårdens kunskapsstöd, efter beslut i lokalt redaktionsråd bestående av primärvårdens chefsläkare.

Nationellt kliniskt kunskapsstöd består av en teknisk infrastruktur och arbetsprocesser för att ta fram, granska och distribuera ett strukturerat innehåll för användning i patientmötet.

Idag innehåller kunskapsstödet nationella rekommendationer anpassade för användning i patientmötet inom primärvården. Varje region kan komplettera de rekommendationerna med tillägg om till exempel ansvarsfördelning och remissrutiner.

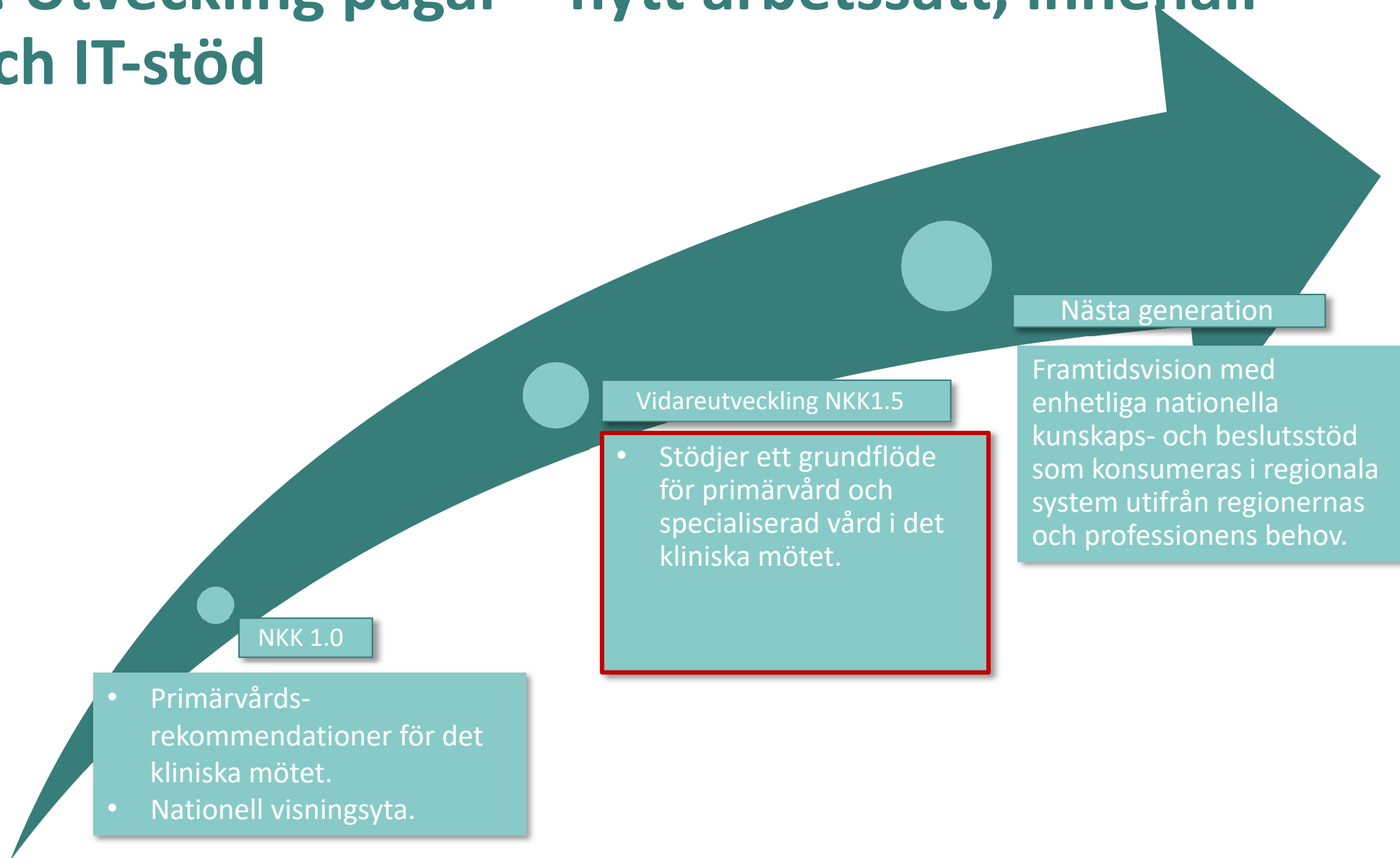
Utveckling

Nationellt kliniskt kunskapsstöd vidareutvecklas för att kunna hantera kliniska kunskapsstöd för både primärvård och specialiserad vård.

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård**

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

5. Utveckling pågår – nytt arbetssätt, innehåll och IT-stöd

An elderly man with thinning hair, wearing a dark blue jacket over a striped shirt and khaki pants, sits at a light-colored desk. He is looking towards a healthcare professional whose back is to the camera. The professional is wearing a light blue scrub top. The background shows a clinical setting with a desk, a lamp, and a computer monitor.

**Med personcentrerade och
sammanhållna vårdförlopp
utvecklar vi vården tillsammans**

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälsa- och sjukvård**

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

”Vårdförloppen förbättrar patienternas livskvalitet och gör vården mer jämlik. Genom att införa [...]vårdförlopp för fler sjukdomsområden kommer fler få en sammanhållen och förutsägbar vårdkedja vilket leder till en tryggare vård.”

Lena Hallengren, socialminister (S) 2019

Syftet med personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp

- Syftet är att öka jämlikheten, effektiviteten och kvaliteten i vården.
- Patienter ska uppleva en mer välorganiserad och helhetsorienterad process utan onödig väntetid i samband med utredning och behandling.
- Patienternas livskvalitet och nöjdhet med vården ska förbättras och vården bli mer jämlik och jämställd.

"Patienter, brukare och hälso-och sjukvårdens medarbetare ska vara trygga i att bästa tillgängliga kunskap används i varje möte"

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård**

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

För en mer jämlik och tillgänglig vård i hela landet

- De nya vårdförloppen innehåller tydliga åtgärder för **individen** oavsett vårdgivare. Det innebär att en patient eller brukare ska få **samma vård** oavsett var i landet man bor eller vilket sjukhus/vårdgivare man kommer till.
- Vårdförloppen är **breda** och kan inkludera primärvården och den kommunala hälso- och sjukvården.
- Vårdförloppen kommer att göra arbetet **enklare** och **tydligare** för personalen och tryggare för patienten.

Gemensam vårdsatsning med regionerna

- En **överenskommelse** mellan **staten** och **SKR. Regioner i samverkan**.
- Vårdförlopp ska utgå ifrån tillförlitliga och aktuella kunskapsstöd och därmed baseras på **bästa tillgängliga kunskap** om vård och behandling.
- Vårdförlopp är en del av **kunskapsstyrningen**. **Regeringen** vill med satsningen **stödja** det pågående **utvecklingsarbetet** i regionerna och samverkansregioner kring kunskapsstyrning i hälso- och sjukvården.
- Regeringen avsätter medel för åren 2019-2021, totalt 900 miljoner
- Medel till regionerna baseras på befolkningsunderlaget.

Vårdförlopp – jämlik och effektiv vård med god kvalitet

- Ska **utgå** från både **individens** och **vårdens perspektiv, vetenskap** och beprövad erfarenhet samt utgår från nationella vårdprogram och andra nationella kunskapsdokument.
- Tydliggör individens och vårdens **gemensamma ansvar** för att söka, stärka och ta tillvara individens egen förmåga och vilja.
- Använder **gemensamma begrepp** för att möjliggöra införande i olika vårdinformationsmiljöer.
- **Följs upp** utifrån mål som utgår ifrån god vård och som stimulerar och mäter kontinuerlig förbättring.

Övergripande om vårdförloppen

1. Kan utgå från **avgränsade** delar av ett hälso- och sjukvårdsförlopp eller ett **helt** hälso- och sjukvårdsförlopp för en bestämd grupp.
2. Delar av vårdförlopp kan vara **”linjära”** eller **”cirkulära”**.
3. Fokuserar på, förutom att beskriva ett förlopp, att göra dem **uppföljningsbara**, utveckla formerna för **patientdelaktighet**, stärka **koordineringen** och möjliggöra **införandet**.
4. Skiljer sig från ett nationellt vårdprogram, där vårdprogrammet fungerar som ett kunskapsstöd för **hur** något ska ske, medan vårdförlopp **fungerar som en kravspecifikation** på:

Vad som ske

När något ska ske

Vem som ska utföra det som ska ske – hanteras i första hand regionalt

Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Framtagandet av vårdförlopp sker i flera steg

**Patientresa, vård och behandling*

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälsa- och sjukvård**

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Vårdförlopp kan omfatta hela vårdkedjan

Prevention/
tidig upptäckt

Utredning

Behandling

Uppföljning av hälsotillstånd

Främja hälsa och förebygga sjukdom

Rehabilitering

Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Varför behövs informatik i vårdförloppsarbetet?

- Underlätta vid införandet av vårdförloppen i vårdinformationssystemen
- Möjliggöra att centrala delar i vårdförloppet dokumenteras på ett enhetligt sätt
 - Information kan följa patienten över system- och vårdgivargränser utan att tappa kvalitet eller innebörd
 - Möjligheten att använda olika typer av beslutsstöd ökar
 - Information kan återanvändas i olika sammanhang
- Skapa förutsättningar för automatisk överföring av journalinformation till relevanta källor för uppföljning
- Långsiktig och stegvis utveckling nödvändig

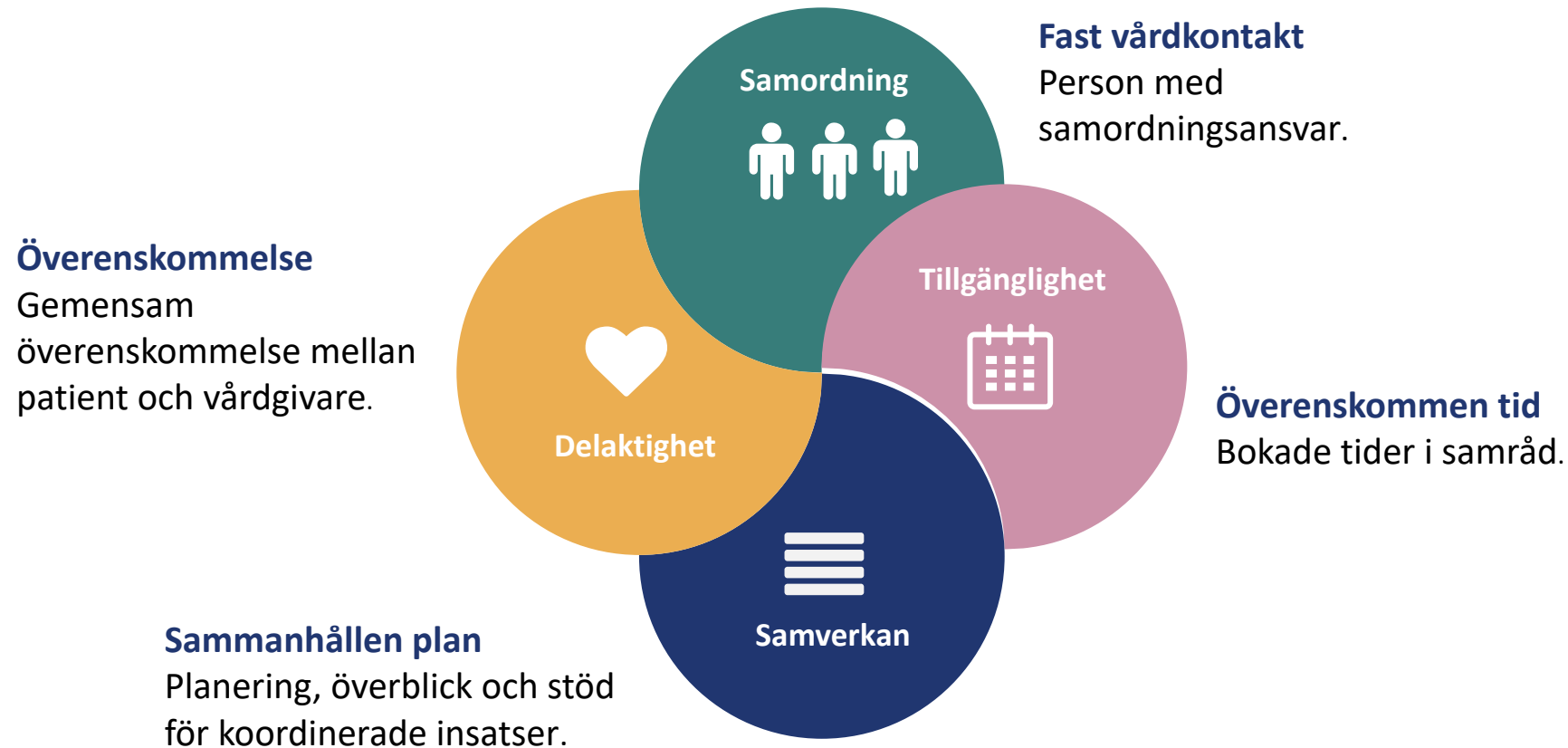

Uppföljning

- Vårdförloppen följs vanligen upp med indikatorer
- Indikatorerna anger i vilken grad patienten fått den vård/behandling som vårdförloppet beskriver
- För flera indikatorer finns målnivåer som anger den beslutade ambitionsnivån
- Uppföljning även med resultatmått - beskriver resultat för patienterna
- Följs upp på olika nivåer - verksamhetsnivå, regionnivå och riksnivå
- Resultaten visas på Vården i siffror (vardenisiffror.se).

Patientkontrakt för ökad delaktighet och bättre vård

Gemensam värdegrund och samverkan är en förutsättning

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård**

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Godkända

Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

- Ångest och depression

Levnadsvanor (generiskt)

Rehabilitering (generiskt)

- Sepsis*

28 vårdförlopp i olika faser och 2 generiska modeller

Nya vårdförlopp 2021

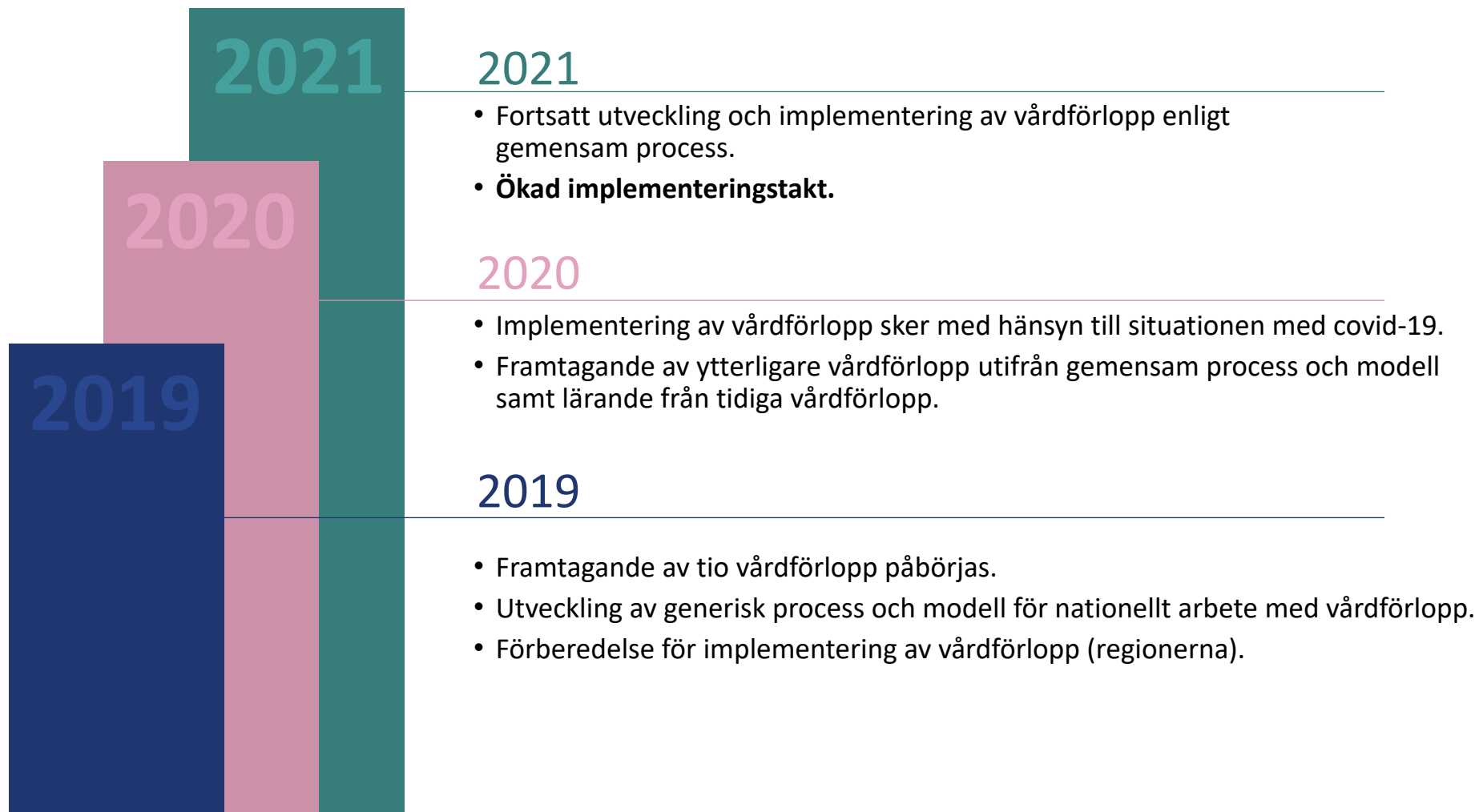
- Matallergi
- Obstruktiv sömnapné vuxna
- Ryggsmärta
- Sekundär prevention vid perifer arteriell sjukdom

Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

* Dessa 6 vårdförlopp vidareutvecklas med en del 2

Övergripande tidplan för arbetet med vårdförlopp

Statusrapport kunskapsstyrningsarbetet i Gävleborg

Vad hände under 2020?

Behov av säkerställa Hälso- och sjukvårdens resursbehov utifrån covid-19.

Verksamhetsrapport vårdförloppsarbetet
2020 (finns på <https://kunskapsstyrningvard.se/>)

Hur fortlöper arbetet under 2021

- Lokala programområden upprättar för första gången aktivitetsplaner.
- Ökad omfattning av olika former av kunskapsstödsremisser.
- Implementeringsuppdrag av andra kunskapsstöd än vårdförlopp till våra lokala programområden.
- Säkerställa kopplingen till God och Nära vård och arbetet med framtidens vårdinformationsstöd VISUS.
- Kunskapsstyrningsrådet har fastslagit tidplan för vårdförloppsarbete 2021:

För de vårdförlopp (10 stycken) som godkänts senast 31/5-2021 ska processteam vara tillsatta och gapanalys genomförd senast 31/10-2021. Aktivitetsplan, i syfte att minska eventuella gap, ska vara upprättad senast 31/12-2021. Arbetet ska sedan fortgå i processteamerna under 2022, utifrån planering i respektive lokalt programområde.

Utmaningar i regionens arbete med kunskapsstyrning, med fokus på styrning och ledning

Ökat inflöde av nationella kunskapsstöd medför troligtvis behov av prioriteringar i det lokala implementeringsarbete.

Behov av att hitta rätt nivå för att följa indikatorer som i dagsläget bygger på manuell inrapportering.

Säkerställa helhetsperspektiv som inkluderar Hälso- och sjukvårdens olika utvecklingsarbeten.

Mer information

Kunskapsstyrningen i Gävleborg

kunskapsstyrning@regiongavleborg.se

Samordnare Frida Andersson, frida.andersson@regiongavleborg.se

Samverkanswebben

<https://www.regiongavleborg.se/samverkanswebben/utveckling-samverkan/kunskapsstyrning/>

Nationella nivå

<https://kunskapsstyrningvard.se/>

<https://nationelltklinisktkunskapsstod.se/>

Sjukvårdsregion Mellansverige

<https://www.sjukvardsregionmellan.se/kunskapsstyrning/>

Nationellt system för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN